

AAB-001-001631 Seat No. _____

B. A. (Sem. VI) (CBCS) Examination

March / April - 2016

Sanskrit : Paper - XIX

(Arthshastra Tatha Dharmshastra)

Faculty Code : 001

Subject Code : 001631

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

- સૂચના : (1) પ્રશ્નની જમણી બાજુએ જે તે પ્રશ્નની સામે આપેલા અંક પ્રશ્નના કુલ ગુણ દર્શાવે છે.
- (2) પ્રશ્ન-2 થી પ્રશ્ન-5 માં સંસ્કૃત ઉદ્ધરણો આવશ્યક છે.
- (3) દરેક પ્રશ્નના મુદ્દાસર જવાબો અપેક્ષિત છે.

Instructions :

- (1) Figures mentioned on right side of the question are the total marks of the question.
- (2) In questions 2 to 5 extracts are necessary.
- (3) To the point answer of each question is expected.

૧ નીચેના પ્રશ્નોના જવાબો ચાર વિકલ્પોમાંથી સાચો વિકલ્પ પસંદ કરીને લખો : ૨૦

1 Select any one right answer out of four options and write : 20

(૧) અર્થશાસ્ત્ર પ્રારંભે કૌટિલ્ય કોની સ્તુતિ કરે છે ?

(1) Whom praises Kautilya in the starting of અર્થશાસ્ત્ર : ?

(A) નારદ:

(B) વિષ્ણુ:

(C) શિવ:

(D) બૃહસ્પતિ:

(૨) કૌટિલ્યના અર્થશાસ્ત્રમાં કુલ કેટલાં અધિકરણો છે ?

(2) How many અધિકરણાનિ are there in the અર્થશાસ્ત્ર of કૌટિલ્ય ?

(A) ૧૦

(B) ૧૨

(C) ૧૩

(D) ૧૫

(૩) અર્થશાસ્ત્રના પ્રથમ અધિકરણનું નામ શું છે ?

(3) Which is the title of first અધિકરણમ્ of અર્થશાસ્ત્રમ્ ?

(A) વિનયાધિકારિક

(B) વ્યસનાધિકારિક

(C) ધર્મસ્થીય

(D) કણ્ઠકશોધનમ્

(૪) કૌટિલ્યના અર્થશાસ્ત્રમાં કેટલા વેદાંગોનો નિર્દેશ કરવામાં આવ્યો છે ?

(4) How many Vedangas are indicated in the અર્થશાસ્ત્ર of કૌટિલ્ય ?

(A) ૪

(B) ૫

(C) ૬

(D) ૭

(૫) કૌટિલ્યના મતે નીચેનામાંથી કયો પુરુષાર્થ પ્રધાન છે ?

(5) In the opinion of Kautilya, which of the following diligence is main ?

(A) ધર્મ:

(B) અર્થ:

(C) કામ:

(D) મત્સર:

(૬) કૌટિલ્યના અર્થશાસ્ત્ર પ્રમાણે કુલ કેટલી વિદ્યાઓ છે ?

(6) How many are વિદ્યા: according to Arthshastra of Kautilya ?

(A) ૨

(B) ૩

(C) ૪

(D) ૫

(૭) કૌટિલ્યના અર્થશાસ્ત્રમાં 'ત્રયીવિદ્યા' શબ્દ કોના માટે વપરાયો છે ?

(7) In the Arthashastra of Kautilya, the word ત્રયીવિદ્યા is used for -

(A) ઋક્

(B) યજુષ્

(C) સામ

(D) ઋક્, યજુષ્, સામ

(૮) કૃષિ, પશુપાલન અને વેપાર એ કઈ વિદ્યાના વિષયો છે ?

(8) Agriculture, Animal rearing and Trade are subjects of which વિદ્યા ?

(A) આન્વીક્ષિ

(B) ત્રયી

(C) વાર્તા

(D) દણ્ડનીતિ

(૯) કૌટિલ્યના મતે બ્રાહ્મણોનો સ્વધર્મ કયો છે ?

(9) According to Kautilya, which is the own-duty of બ્રાહ્મણા: ?

(A) વાણિજ્ય-વ્યાપાર:

(B) રક્ષણઞ્ચ ભૂતાનાં

(C) દ્વિજાત્યા: સેવા

(D) અધ્યયન-અધ્યાપન

(૧૦) કયો રાજા ક્રોધવશ થઈ બ્રાહ્મણો પર પ્રહાર કરવાથી નાશ પામ્યો હતો ?

(10) Which king was ruined because of attacking the brahmanas in anger ?

(A) દાણ્ડક્ય:

(B) કરાલ:

(C) જનમેજય:

(D) કુમ્ભોદ્ભવ:

(૧૧) કઈ વ્યવસ્થાના અભાવે રાજ્યમાં માત્સ્યન્યાય ફેલાઈ જાય છે ?

(11) માત્સ્યન્યાય: is being spread in the state without system of -

(A) આન્વીક્ષિકી

(B) ત્રયી

(C) દણ્ડનીતિ:

(D) વાર્તા

(૧૨) કૌટિલ્ય કોને રાજાનું મુખ ગણાવે છે ?

(12) Whom is counting Kautilya as the mouth of king ?

- (A) મન્ત્રીન્ (B) પુરોહિતઃ
(C) અંગરક્ષકઃ (D) દૂતઃ

(૧૩) કૌટિલ્યનું મૂળ નામ શું છે ?

(13) Which is the original name of કૌટિલ્યઃ ?

- (A) ચન્દ્રગુપ્તઃ (B) કુમારગુપ્તઃ
(C) વિષ્ણુગુપ્તઃ (D) બીજગુપ્તઃ

(૧૪) અહિંસા, સત્ય, પવિત્રતા, અનસૂયા, દયા અને ક્ષમા કયા આશ્રમના ધર્મો છે ?

(14) Non-violence, Truth, Purity, Un-envy, Sympathy and Forgiveness are duties of -

- (A) ગૃહસ્થાશ્રમ (B) વાનપ્રસ્થાશ્રમ
(C) સન્યાસાશ્રમ (D) સર્વે

(૧૫) રાજા અસંતુષ્ટને કયા ઉપાયોથી વશમાં લે છે ?

(15) With which scheme, the king controls an unsatisfied ?

- (A) ધર્મઃ (B) અર્થઃ
(C) કામઃ (D) સામાદિ

(૧૬) કૌટિલ્યે અર્થશાસ્ત્રમાં કેટલા પ્રકારના રાજપુત્રો ગણાવ્યા છે ?

(16) How many types of રાજપુત્રાઃ are counted in the અર્થશાસ્ત્રમ્ of કૌટિલ્યઃ ?

- (A) ૧ (B) ૨
(C) ૩ (D) ૪

(૧૭) અર્થોપધામાં ઉત્તિર્ણ થનાર અમાત્યને કયા સ્થાન પર નિમવામાં આવે છે ?

(17) To which place, the અમાત્ય: who passes the અર્થોપધા is appointed on ?

- (A) સમાહર્તારૂપેણ
- (B) વિહારસ્થાનેષુ
- (C) અંગરક્ષકરૂપેણ
- (D) કણ્ઠકશોધકરૂપેણ

(૧૮) અમાત્યશુદ્ધિ માટે કૌટિલ્યે કઈ ઉપધા દર્શાવી છે ?

(18) Which ઉપધા is displayed by Kautilya for the અમાત્યશુદ્ધિ: ?

- (A) ધર્મોપધા
- (B) કામોપધા
- (C) અર્થોપધા
- (D) સર્વા:

(૧૯) ગુપ્તચરોના કેટલા પ્રકારો છે ?

(19) How many are types of ગુપ્તચરા: ?

- (A) ૭
- (B) ૮
- (C) ૯
- (D) ૧૦

(૨૦) રાજાને કઈ આંખથી જોનારો કહ્યો છે ?

(20) With what eyes is the king known to watch ?

- (A) ચારચક્ષુ:
- (B) અમાત્યચક્ષુ:
- (C) પુરોહિતચક્ષુ:
- (D) પ્રજાચક્ષુ:

- ૨ કૌટિલ્યના જીવન, સમય અને કવન પર સવિસ્તર નોંધ લખો. ૧૦
- 2 Write a detailed note on the life, time and literary work of Kautilya. 10

અથવા / OR

- ૨ કૌટિલ્યના અર્થશાસ્ત્રના વિષયવસ્તુ તથા સ્વરૂપ વિશે વિવરણાત્મક નોંધ લખો. ૧૦
- 2 Write a critical note on the subject theme and form of અર્થશાસ્ત્ર of Kautilya. 10
- ૩ કૌટિલ્યના અર્થશાસ્ત્રમાં પ્રયુક્ત શાસ્ત્રીય શૈલી પર સવિસ્તર નોંધ લખો. ૧૦
- 3 Write a detailed note on the systematic style used in the અર્થશાસ્ત્ર of Kautilya. 10

અથવા / OR

- ૩ કૌટિલ્યના અર્થશાસ્ત્રમાં નિરૂપિત રાજચર્ચાને વિગતે સમજાવો. ૧૦
- 3 Explain fully the described રાજચર્ચા in the અર્થશાસ્ત્ર of Kautilya. 10
- ૪ નીચેનામાંથી કોઈ પણ બે પર વિવેચનાત્મક નોંધ લખો : ૧૬
- 4 Write critical notes on any two of the following : 16
- (૧) દણ્ડનીતિ:
- (૨) વિદ્યાસમુદ્દેશ:
- (૩) વૃદ્ધ-સંયોગ:
- (૪) મન્ત્રાધિકાર:

૫ નીચેનામાંથી કોઈ પણ બે પર ટૂંકનોંધ લખો : ૧૪

5 Write short notes on any **two** of the following : 14

(૧) રાજપુત્રરક્ષણમ્

(૨) દૂતપ્રણિધિ:

(૩) અમાત્યનિયુક્તિ:

(૪) પુરોહિત:
